

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İZMİR ÇEŞME BELEDİYESİ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	27

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler	4
Tablo 3: Bütçe Gelir Tahminleri ve Gerçekleşmeleri	4
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Muhasebe Hesaplarında Dönemsellik İlkesine Uygun Olarak İzlenmemesi
2. İdareye Bağışlanan Taşıtların İz Bedeli ile Muhasebeleştirilmesi

B. Diğer Bulgular

1. Belediye Şirketinden Yapılan Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarında Sözleşme Yapılmaması
2. Zamanında Kapatılmayan Avans ve Kredilere Gecikme Zammı Uygulanmaması
3. Kamu İdaresi Alacaklarına Karşılık Haczedilen Varlıklara İlişkin Mevzuatta Öngörülen Satış İşleminin Gerçekleştirilmemesi
4. Binalarda Emlak Vergisinin Hesabında Kalorifer ve Klima Farklarının Vergi Değerine İlave Edilmemesi
5. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması
6. Kamu İdaresi Taşınmazlarının Ecrimisil Karşılığında Kullanılması
7. Yat Limanı ve Kamu İdaresine Ait Kafeteryanın İşletme Haklarının İhaleye Çıkılmadan Doğrudan Belediye Şirketine Verilmesi
8. Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla Alımların Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi
9. Pazar Yeri Tahsis Ücretinin Tahsilatında Mevzuatta ÖngörülmeYen Uygulamaların Yapılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli İdareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Çeşme Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu kanunlarda Kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve

sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır. Çeşme Belediyesinin karar organı olan Çeşme Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 16 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan

yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Çeşme Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı birim belirlenmemiştir. Başkana bağlı memurlar arasından atanan 2 başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin mevcut durumda 17 adet hizmet birimi bulunmaktadır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeli sayılarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır. Buna göre memur, sözleşmeli personel ve işçi kadrolarının büyük ölçüde doldurulmadığı görülmektedir.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	169	107
Sözleşmeli Personel	-	9
Kadrolu İşçi	83	38
Geçici İşçi	-	-
Toplam	252	154
696 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	184

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda 2023 faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler

EKod1	Giderin Türü	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	64.721.000,00	20.885.000,00	4.730.000,00	90.336.000,00	79.053.776,07	11.282.223,93	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	10.125.000,00	1.048.000,00	0,00	11.173.000,00	8.941.126,04	2.231.873,96	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	280.435.000,00	57.067.000,00	+55.912.800,00 -8.678.800,00	384.736.000,00	356.880.133,84	27.855.866,16	0,00
04	Faiz Giderleri	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00	0,00	10.000,00	0,00
05	Cari Transferler	13.200.000,00	10.000.000,00	+1.990.000,00 -1.550.000,00	23.640.000,00	22.719.097,26	920.902,74	0,00
06	Sermaye Giderleri	122.509.000,00	200.000.000,00	+22.260.000,00 -17.965.000,00	326.804.000,00	298.714.303,92	28.089.696,08	0,00
07	Sermaye Transferleri	10.000.000,00	0,00	0,00	10.000.000,00	9.681.040,00	318.960,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	40.000.000,00	17.000.000,00	-56.699.000,00	301.000,00	0,00	301.000,00	0,00
Toplam		541.000.000,00	306.000.000,00	0,00	847.000.000,00	775.989.477,13	71.010.522,87	0,00

Belediyenin 2023 mali yılı bütçesi ile 541.000.000,00TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde eklenen 306.000.000,00 TL ödenekle birlikte 2023 yılı ödenek toplamı 847.000.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 775.989.477,13 TL bütçe gideri yapılmış, 71.010.522,87 TL ödenek ise iptal edilmiştir. Belediyede 2022 yılından devreden ödenek bulunmamaktadır.

Belediyenin 2023 yılı bütçe gelir tahminleri ve tahsilat rakamları ise aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Buna göre, 2023 yılı içerisinde 758.191.894,80 TL tahsilat gerçekleşmiştir.

Tablo 3: Bütçe Gelir Tahminleri ve Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini(Başlangıç + Ek Bütçe) (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	186.316.000,00	170.855.066,22	3.559.209,29	167.295.856,93	89,79
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	70.947.000,00	84.054.375,03	6.207.184,16	77.847.190,87	109,73
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	2.870.000,00	43.200,00	0,00	43.200,00	1,51
05- Diğer Gelirler	161.676.000,00	233.218.073,20	2.007.814,14	231.210.259,06	143,01
06- Sermaye Gelirleri	345.261.000,00	270.021.180,35	0,00	270.021.180,35	78,20
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	-70.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	767.000.000,00	758.191.894,80	11.774.207,59	746.417.687,21	97,32

(*)Bütçe başlangıç gelir tahmini 541.000.000,00 TL olup, yıl içinde 226.000.000,00 TL gelir karşılığı ek ödenek alınmış ve bütçe gelir tahmini 767.000.000,00 TL'ye çıkarılmıştır.

(**) Ek ödenek için karşılık gösterilen gelir tutarı dâhil edilmiş haliyle, Belediyenin "Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetveli"ne göre hazırlanmıştır.

2023 yılında net bütçe geliri %97,32 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri %89,79, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %109,73, alınan bağış ve yardımlar %1,51, sermaye gelirleri %78,20, diğer gelirler ise %143,01 gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç+ Ek) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	90.336.000,00	79.053.776,07	87,51
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	11.173.000,00	8.941.126,04	80,02
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	384.736.000,00	356.880.133,84	92,76
04- Faiz Gideri	10.000,00	0,00	0,00
05- Cari Transferler	23.640.000,00	22.719.097,26	96,10
06- Sermaye Giderleri	326.804.000,00	298.714.303,92	91,40
07- Sermaye Transferleri	10.000.000,00	9.681.040,00	96,81
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	301.000,00	0,00	0,00
Toplam	847.000.000,00	775.989.477,13	91,62

(*) 541.000.000,00 TL başlangıç ödeneği ve 306.000.000,00 TL ek ödenek öngörülmüş olup 2023 yılı ödenek toplamı 847.000.000,00 TL olmuştur.

2023 yılında bütçe giderleri %91,62 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri %87,51 , sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri %80,02 , mal ve hizmet alım giderleri %92,76 , cari transferler %96,10 , sermaye giderleri %91,40 , sermaye transferleri %96,81 olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gider ve gelirlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2022 yılının 2021 yılına göre değişim yüzdeleri de aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	67.555.810,14	116.215.988,20	170.855.066,22	72,03	47,02
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	25.958.802,71	50.156.701,52	84.054.375,03	93,22	67,58
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	886.046,26	1.403.372,21	43.200,00	58,39	-0,96
Diğer Gelirler	68.231.055,70	111.681.776,84	233.218.073,20	63,68	108,82
Sermaye Gelirleri	20.795.828,21	102.685.119,20	270.021.180,35	393,78	162,96
Toplam	183.427.543,02	382.142.957,97	758.191.894,80	108,33	98,40
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	2.290.051,17	12.330.414,75	11.774.207,59	438,43	-4,51

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2023 yılında gelirler bir önceki yıla göre 376.048.936,83TL'lik (%98,40) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 54.639.077,80 TL (%47,02), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 33.897.673,51 TL (%67,58), Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler -%0,96, diğer gelirlerde 121.536.296,36 TL (%108,82), sermaye gelirlerinde 167.336.061,15 TL (%162,96) tutarlarındaki artışlar ve azalışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	26.427.597,96	42.104.333,95	79.053.776,07	59,32	87,76
SGK Devlet Prim Giderleri	4.499.270,50	5.856.395,66	8.941.126,04	30,16	52,67
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	89.424.567,99	185.128.302,40	356.880.133,84	107,02	92,77
Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cari Transferler	3.267.705,26	6.229.374,60	22.719.097,26	90,63	264,71
Sermaye Giderleri	34.109.059,65	80.476.373,72	298.714.303,92	135,94	271,18
Sermaye Transferleri	8.474.063,33	5.015.000,00	9.681.040,00	-40,82	93,04
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	166.202.264,69	324.809.780,33	775.989.477,13	95,43	138,90

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre 451.179.696,80 TL (%138,90) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2023 yılında personel giderlerinde 36.949.442,12 TL (%87,76), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinde 3.084.730,38 TL (%52,67), mal ve hizmet alım giderlerinde 171.751.831,44TL (%92,77), cari transferlerde 16.489.722,66 TL (%264,71), sermaye giderlerinde 218.237.930,20TL (%271,18) ve sermaye transferlerinde 4.666.040,00 TL'lik (%93,04) artış olmuştur.

Tablolardaki veriler dikkate alındığında; 2023 yılında bütçe giderlerinin bir önceki yıla göre 451.179.696,8 TL (%138,90), bütçe gelirlerinin ise 376.048.936,8 TL (%98,40) artış gösterdiği görülmektedir. Bütçe giderlerindeki en büyük artışlar; sermaye giderleri ve cari transferlere ait kalemlerde gerçekleşmiş, bunları sermaye transferleri takip etmiştir. Bütçe gelirlerinde ise, sermaye gelirlerindeki artış dikkat çekici olup, alınan bağış ve yardımlarda düşüş meydana gelmiştir. Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı Faaliyet Gideri 604.913.146,92 TL, Faaliyet Geliri 708.775.788,88 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 103.862.641,96 TL olarak gerçekleşmiştir.

Çeşme Belediyesinin hissedarı olduğu şirket bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	ÇEŞTUR ÇEŞME İMAR TURİZM TİCARET VE TEKNİK HİZMETLERİ VE LİMAN İŞLETMECİLİĞİ A.Ş.	107.938.350,00	107.938.350,00	100
2	ALATAŞ ALAÇATI İMAR TİCARET A.Ş.	52.250.000,00	52.240.000,00	99,98
3	ÇEŞME JEOTERMAL ENERJİ SANAYİ TİCARET A.Ş.	5.000.000,00	240.000,00	4,8

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Çeşme Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve Hesap Planının Genel Yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali Tabloların Hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan Cetveli ve Düzenlenecek Mali Tablolar ile Diğer Mali Tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- 11) Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların karşılaştırma Tablosu

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerin Çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer Belgelerin Verilme Yeri, Süresi ve Usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak

işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri

ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları gerekli güncellemelerin yapılmaması nedeniyle kısmen yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plan hazırlamak zorunlu olmadığından belediyede stratejik plan hazırlanmamıştır. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare tarafından iç kontrol riski belirlenmemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunlar farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmamıştır. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı 2015-2016 döneminde hazırlanmıştır.

İzleme Standartları

İdarenin birimleri tarafından iç kontrol sistemi değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İzmir Çeşme Belediyesi 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Muhasebe Hesaplarında Dönemsellik İlkesine Uygun Olarak İzlenmemesi

İdarece kiraya verilen taşınmazlardan kira bedelleri peşin tahsil edilenlere ilişkin muhasebe kaydının, dönemsellik ilkesi dikkate alınmadan yapıldığı böylelikle ilgili döneme ait olmayan gelirin gelir hesabında düzenlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'nın niteliğini açıklayan 286'ncı maddesinde, bu hesabın içinde bulunan dönemde ortaya çıkan ancak, gelecek aylara ait olan peşin tahsil edilmiş gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı Yönetmelik'in 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na ilişkin işlemleri açıklayan 287'nci maddesinde, gelecek aylara ait olarak peşin tahsil edilen gelirlerin, ilgili oldukları ay sonlarında tahakkuk ettirilmek üzere bu hesapta izleneceği; 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'nın işleyişini açıklayan 288'inci maddesinde ise, peşin tahsil edilen gelirlerin, içinde bulunan aya ait olan kısmının 600 Gelirler Hesabı'na kaydedileceği, sonraki aylarda tahakkuk ettirilmesi gereken kısmının 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na kaydedileceği, 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesap'ta kayıtlı tutarlardan ilgili oldukları ay sonlarında gelir olarak tahakkuk ettirilenlerin bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabı'na alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı'na ilişkin işlemleri

açıklayan 337'nci maddesinde, peşin tahsil edilen gelirlerden, içinde bulunulan aya ait olan kısmının 600 Gelirler Hesabı'na, gelecek aylarda tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin bu hesaba alacak, bu hesapta kayıtlı tutarlardan tahakkuk zamanına bir yıldan az süre kalanların dönem sonunda bu hesaba borç, 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; peşin tahsil edilen kira gelirlerinin, içinde bulunulan aya ait olan kısmının 600 Gelirler Hesabı'na, gelecek aylarda tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin 480 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na kaydedileceği anlaşılmaktadır. 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı'nda kayıtlı tutarlardan tahakkuk zamanına bir yıldan az süre kalanların dönem sonunda bu hesaba borç, 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na aktarılmalıdır.

Yapılan incelemede, peşin tahsil edilen kira gelirlerinden gelecek aylara ve yıllara ait tutarları için ay ve yıl ayırımına gidilmeksizin ilgili döneme ait olmayan kira gelirlerinin doğrudan 600 Gelirler Hesabı'na gelir kaydedildiği, 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler ve 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesaplarının kullanılmadığı ve böylelikle 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'nda 18.703.778,72 TL, 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı'nda ise 19.465.409,96 TL eksik kayıt yapıldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespite katılmış, bulgu doğrultusunda işlem tesis edileceği belirtilmiştir.

Gelecek aylara ve yıllara ait olup peşin tahsil edilen kira alacaklarının vadelerine göre 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı'nda muhasebeleştirilmesi ve mali tablolara aktarılması gerekmektedir.

BULGU 2: İdareye Bağışlanan Taşıtların İz Bedeli ile Muhasebeleştirilmesi

İdareye hibe edilen taşıtların muhasebe kayıtlarında iz bedeli ile muhasebeleştirildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde; alınan bağış ve yardımların kamu geliri olduğu ifade edilmiş, "Bağış ve

Yardımlar” başlıklı 40’ncü maddesinde ise; kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımın gelir kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 254 Taşıtlar Hesabı’nın işleyişini düzenleyen 197’inci maddesinde; bedelsiz olarak kurumlara intikal eden taşıtların tespit edilen değerleri üzerinden bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabı’na alacak kaydı yapılacağı belirtilmiştir. Taşınır Mal Yönetmeliği’nin “Taşınırların Kaydı” başlıklı 12’nci maddesinde; kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınmasının esas olduğu belirtilmiş ve önceki yıllardan devren gelen taşınırlar ile içinde bulunulan yılda herhangi bir şekilde edinilen veya elden çıkarılan taşınırların miktar ve değer olarak kayıtlarda yer alması gerektiği ifade edilmiştir. Aynı Yönetmelik’in “Kayıt Zamanı, Kayıt Değeri ve Değer Tespit Komisyonu” başlıklı 13’üncü maddesinde ise; taşınır giriş ve çıkışlarının Taşınır İşlem Fişine dayanılarak yapılacağı, bağış ve yardım yoluyla edinilen taşınırların bağış ve yardımda bulunan tarafından ispat edici bir belge ile değeri belirtilmiş ise bu değer üzerinden, belli bir değer yoksa değer tespit komisyonunca belirlenen değer üzerinden kayıtlara alınacağı düzenlenmiştir.

Mevzuat hükümleri gereğince, hibe olarak alınan taşınırların belirtilen değer ile muhasebeleştirilmesi, bu değer yoksa değer tespit komisyonunca belirlenen değer üzerinden kayıtlara alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdareye hibe edilen 1089, 2032, 4542, 4544 yevmiye numaraları ile kayıt altına alınan araçların, 254 Taşıtlar Hesabı’nda 1 TL iz bedeli ile muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir. İdareye bağışlanan araçların gerçek değeri üzerinden kaydedilmemesi, 254 Taşıtlar Hesabı’nın ve 600 Gelirler Hesabı’nın olması gerekenden eksik görünmesine neden olmaktadır.

Kamu İdaresi tarafından bulguda tespit edilen hususa ilişkin düzeltme işlemlerine başlanılacağı belirtilmiştir.

İdareye bağışlanan taşıtların gerçek değerleri üzerinden mevcut durumu yansıtabilecek şekilde muhasebe kayıtlarının düzenlenmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediye Şirketinden Yapılan Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarında Sözleşme Yapılmaması

Kamu İdaresinin sahibi olduğu şirketi aracılığı ile yapılan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanmadığı görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 24'üncü maddesinde, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında çalışanların belediye şirketlerinde işçi statüsüne geçirilmesine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

375 sayılı KHK'nın ek 20'nci maddesine göre il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebilmektedir.

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Hizmetlerin Gördürülmesi" başlıklı 6'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında, bu kapsamdaki hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi ile belediye şirketi arasında en son 2018 yılında protokol yapıldığı, bu sözleşmenin geçerlilik süresinin 31.12.2018 tarihinde sona erdiği, bu tarihten sonra taraflar arasında bu kapsamda herhangi bir sözleşme imzalanmadan hizmet alımına devam edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemlerin yerine getirileceği belirtilmiştir.

İdarenin personel çalıştırılmasına ilişkin hizmet alımında ilgili şirket ile sözleşme düzenlemesi gerekmektedir.

BULGU 2: Zamanında Kapatılmayan Avans ve Kredilere Gecikme Zammı Uygulanmaması

Harcama birimleri tarafından verilen avans ve kredilerde mahsup sürelerine uyulmadığı ve gecikilen süreler için gecikme zammı tahsil edilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 35'inci maddesinde; harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabileceği, her mutemedin ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içerisinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlü olduğu, süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 160 İş Avans ve Krediler Hesabı'nın işleyişini açıklayan 126'ncı maddesinde; İş Avans ve Krediler Hesabı'nda kayıtlı bulunan avans ve kredi tutarlarından süresi içinde mahsup veya iade edilmeyenlerin, sorumluları adına 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı'nda izleneceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, mutemetlere verilen avansların süresinde kapatılmayarak 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı'na alınmadığı ve ilgili mutemetlerden gecikme zammının tahsil edilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda tespit edilen hususa ilişkin düzeltmenin 2024 yılında yapılacağı belirtilmiştir.

İdarenin mutemetlerine vermiş oldukları iş avansları ve kredilerinin kapatılmasında, mevzuatta öngörülen sürelerle riayet etmesi ve süresinde mahsup edilmeyen avans ve kredilerin ilgili mutemet adına 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı'na kaydedilerek ilgili mevzuatına göre işlem yapılması gerekmektedir.

BULGU 3: Kamu İdaresi Alacaklarına Karşılık Hacedilen Varlıklara İlişkin Mevzuatta Öngörülen Satış İşleminin Gerçekleştirilmemesi

Kamu İdaresi tarafından alacaklarına karşılık hacedilen varlıklara ilişkin mevzuatta öngörülen satış işleminin gerçekleştirilmediği görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Kanunun Şümulü" başlıklı 1'inci maddesinde; belediyelere ait vergi, resim, harç, para cezası gibi asli ile faiz gibi fer'i amme alacakları hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

6183 sayılı Kanun'un "Haciz" başlıklı 62'nci maddesinde; ödeme emrinin kesinleşmesiyle birlikte borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul malları ile gayrimenkullerinden, alacak ve haklarından amme alacağına yetecek miktarına tahsil dairesince haciz koyulacağı hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı Kanun'un "Paraya Çevirme" başlıklı 74'üncü maddesinde; haciz edilen varlıkların satışından elde edilen bedelden, takip masrafları ve takip edilen amme alacağı düşüldükten sonra geriye kalan kısmın, borçlunun ödeme zamanı gelmiş borçlarına mahsup edileceği ve artan tutarın, hacze iştirak etmiş başka daire yoksa borçluya verileceği belirtilmiştir. Aynı maddenin devamında satıştan elde edilecek bedelin amme alacağından önce ödenmesi gereken borçlarla, takip giderlerini geçmeyeceği kesin olarak biliniyorsa, hacizli malın satışının tahsil dairesi tarafından tehir edilebileceği ifade edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinde; belediye başkanının görev ve yetkileri arasında belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek de sayılmıştır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Mali Hizmetler Birimi" başlıklı 60'ıncı maddesinde ise; mali hizmetler biriminin görevleri arasında ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek sayılmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere belediye başkanı ve mali hizmetler birimi, ilgili mevzuat olan 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre idare gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işleminden sorumludur.

Yapılan incelemede, mali hizmetler birimi tarafından yürütülen takip işlemlerinde 6183 sayılı Kanun hükümlerine istinaden hacedilen varlıklara ilişkin yapılması gereken satış işlemlerinin gerçekleştirilmediği, bu sebeple İdarenin 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar hesabındaki tutarın 2022 yıl sonunda 97.546.126,57 TL iken 2023 yılsonu itibarıyla %29,22 artarak 126.044.634,26 TL olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemlerin yerine getirileceği belirtilmiştir.

İdare tarafından alacaklarına ilişkin takip işlemlerinin mevzuatta öngörüldüğü şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Binalarda Emlak Vergisinin Hesabında Kalorifer ve Klima Farklarının Vergi Değerine İlave Edilmemesi

İdare tarafından emlak vergisine esas vergi değerleri hesaplanırken kalorifer veya klima tesisatı farklarının hesaplamaya dâhil edilmediği görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Mevzu" başlıklı 1'inci maddesine göre, Türkiye sınırları içerisinde yer alan binalar bu Kanun hükümlerine göre bina vergisine tabidir. Bina ise yapıldığı madde ne olursa olsun, gerek karada gerek su üzerindeki sabit inşaatlar olarak ifade edilmiştir. Söz konusu Kanun'un "Matrah" başlıklı 7'nci maddesinde, bina vergisinin matrahının, binanın bu Kanun hükümlerine göre tespit olunan vergi değeri olduğu belirtilmiştir. Vergi değeri ise anılan Kanun'un 29'uncu maddesinde binalar için, Hazine ve Maliye ile Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlıklarınca müştereken tespit ve ilân edilecek bina metrekare normal inşaat maliyetleri ile arsa veya arsa payı değeri esas alınarak 31'inci madde uyarınca hazırlanmış bulunan Yönetmelik hükümlerinden yararlanılmak suretiyle hesaplanan bedel olarak tanımlanmıştır.

Yönetmelik'te; binaların vergi değerlerinin takdirinde şehir ve köylerin tabii, iktisadi ve bölgesel şartlarına göre nazara alınacak piyasa bedeli, maliyet bedeli, kira veya yıllık istihsal değeri gibi normlar ile uyulacak usul ve esaslar belirtilmektedir. Söz konusu maddede bahsedilen Yönetmelik ibaresi 02.07.2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 59'uncu maddesiyle Kanun'a işlenmiş olup eski hali "tüzük" şeklindedir. Bu kapsamda Bakanlar Kurulunca Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük 15.03.1972 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Tüzük'ün "İnşaat Maliyet Bedelinin Hesaplanması" başlıklı 20'nci maddesinde, hesaplanan metrekare normal inşaat maliyet bedeline, ilan olunan bedelde nazara alınmamış ise, kalorifer veya klima tesisatı için %8 oranında fark ilave edileceği belirtilmiştir. Ek olarak 49 Seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nin "Binalarda Vergi Değerinin Hesabı" başlıklı 3.1.2. bölümünde; binaya ilişkin vergi değerinin hesabında Emlak Vergisi Kanunu'nun 31'inci maddesi uyarınca hazırlanmış bulunan Tüzük (Yönetmelik) hükümlerinden de yararlanılacağı ifade edilmiş olup bina vergi değeri hesabında binanın dıştan dışa yüzölçümü ile bina metrekare normal inşaat maliyet bedellerini gösteren cetvelde yer alan ortalama rakamın çarpılması

sonucunda çıkan rakama varsa kalorifer veya klima tesisatı için %8 oranında fark ilave edileceği belirtilmiştir.

Diğer taraftan söz konusu Tüzük'ün "Takdire Esas" başlıklı 7'nci maddesinde binaların vergi değerinin; kullanılış tarzı, inşaatın nevi ve sınıfına göre takdir olunacağı ifade edilmiş olup, "Binaların İnşaat Sınıflarına Göre Ayrımı" başlıklı 10'uncu maddesinde ise, bina sınıfları; lüks inşaat, birinci sınıf inşaat, ikinci sınıf inşaat, üçüncü sınıf inşaat, basit inşaat olarak tanımlanmış olup bu sınıflama, binanın yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi, kalitesi ve benzeri hususlar nazara alınarak yapılacağı ve inşaat sınıflarının tayinine esas alınacak niteliklerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan olunacağı hüküm altına alınmıştır. Bahse konu 10'uncu maddenin son fıkrasındaki hükme istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 15.12.1982 tarihli ve 17889 sayılı Resmi Gazete'de "Bina İnşaat Sınıflarının Tespitine Dair Cetvel" yayımlanmıştır. Cetvel'de binaların yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi ve kalitesi gibi özelliklere yer verilmiş, binalar Tüzük'e uygun olarak beş sınıfa ayrılmış ve her sınıf için de on adet kıstas belirlenmiştir. Söz konusu Cetvel'e göre lüks inşaat, birinci sınıf inşaat ve ikinci sınıf inşaat sınıfı kapsamına alınacak binaların değerlendirilmesinde ısıtma durumları "klimalı veya kaloriferli" olarak belirtilmiştir. Bir başka deyişle bu Cetvel'e göre kaloriferli binaların lüks inşaat, birinci sınıf inşaat ve ikinci sınıf inşaat sınıflarından uygun olanına dâhil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, emlak vergisine tabi binalardan 415 adet lüks inşaat, 10475 adet birinci sınıf inşaat ve 37052 adet ikinci sınıf inşaat sınıfında yer alan toplam 47942 adet binada emlak vergisine esas vergi değerleri hesaplanırken kalorifer veya klima tesisatı farklarının hesaplamaya dâhil edilmediği ve bu nedenle emlak vergisinin eksik tahakkuk ettirildiği görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitlere katılmış, düzeltme işlemlerine başlanıldığı belirtilmiştir.

İdare tarafından binaların inşaat sınıflarının ilgili mevzuata uygun olarak tespit edilmesi ve yapılacak tespit sonucunda emlak vergisi matrahının güncellenmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması

İdarenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo vb. ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsilatının gerçekleştirilmediği görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun "Geçiş Hakkının Kapsamı" başlıklı 22'nci maddesinde; geçiş hakkının, elektronik haberleşme hizmeti vermek amacıyla, her türlü elektronik haberleşme alt yapısını ve bunların destekleyici ekipmanlarını, kamu ve/veya özel mülkiyete konu taşınmazların altından, üstünden, üzerinden geçirme ve bu alt yapıyı kurmak, değiştirmek, sökmek, kontrol, bakım ve onarımlarını sağlamak ve benzeri amaçlarla söz konusu mülkiyet alanlarını bu Kanun hükümleri çerçevesinde kullanma hakkını kapsadığı ifade edilmiştir. Aynı Kanun'un 25'inci maddesinde ise; geçiş hakkı sağlayıcısı ile işletmeci arasındaki sözleşmenin mevzuat hükümlerine aykırı olmamak koşulu ile serbestçe yapılabileceği belirtilmiştir.

Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik'in "Geçiş Hakkı Ücretleri" başlıklı 9'uncu maddesinde; geçiş hakkı sağlayıcısı tarafından, geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilen geçiş hakkı ücretinin, yine bu Yönetmelik'in ekinde yer alan Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları Tablosu'nda belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi (Yi-ÜFE) oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Tarife Tablosu incelendiğinde, büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve büyükşehir belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler ile büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve ilçe belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler olmak üzere farklı tarifelerin belirlendiği, başka bir ifadeyle ilçe belediyelerinin sorumluluğunda olan yerlerde söz konusu ücretlerin ilçe belediyeleri tarafından alınacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin yetki alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerine dair herhangi bir ücret tarifesi belirlenmediği, dolayısıyla 2023 yılı içerisinde herhangi bir tahakkuk veya tahsilat işleminin gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespite katılmış, düzeltme işlemlerine başlanılacağı belirtilmiştir.

İdarenin mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlar üzerinden geçiş hakkı ücretinin tahsili amacıyla gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Kamu İdaresi Taşınmazlarının Ecrimisil Karşılığında Kullanılması

Mülkiyeti Kamu İdaresine ait taşınmazların, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun ilgili hükümleri doğrultusunda 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihale yapılarak kiralanması gerekirken, ecrimisil bedeli alınmak suretiyle kullanıldığı görülmüştür.

2886 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Ecrimisil ve Tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde; devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanun'un 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisilin isteneceği ve ecrimisil talep edilebilmesi için, İdarenin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmediği ve fuzuli şagilin kusurunun aranmayacağı hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edileceği aksi halde ecrimisil alınacağı ve işgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı ifade edilmiştir.

2886 sayılı Kanun'un yukarıdaki hükümlerinden anlaşılacağı üzere; devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine fuzuli şagilden, bedeli idarece oluşturulacak komisyonca tespit ve takdir

edilecek ecrimisil istenmesi ve mülki idare amirine başvurularak işgal edilen taşınmazın 15 gün içerisinde tahliyesinin ve idareye tesliminin sağlanması gerekmektedir. Aynı hükümler, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesi gereği belediye taşınmazları için de geçerlidir.

Taşınmaz malları işgal eden fuzuli şagil durumundaki kişilerden ecrimisil alınması, söz konusu taşınmazların sürekli bir şekilde ecrimisil tahsil edilerek idare edilebileceği anlamına gelmemektedir. Zira ecrimisil uygulaması, hukuka aykırı bir yararlanmadan dolayı taşınmazı işgal eden kişiden alınan bir tazminattır. Bir kamu taşınmazının kiralama ya da idare etme usulü ve yöntemi değildir. Tam aksine, kamu malını korumaya yönelik bir yaptırımdır. 2886 sayılı Kanun'da, işgal edilen taşınmazın mülki idare amirine başvurularak 15 gün içerisinde tahliyesinin ve idareye tesliminin sağlanmasına yönelik düzenleme de ecrimisilin bir kiralama yöntemi olmadığını açıkça göstermektedir.

Ayrıca İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 15.11.2005 gün ve 2005/119 sayılı Genelgesi'nde, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra belediyelerin sahip olduğu taşınmazların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine fuzuli şagilden ecrimisil istenmesi fuzuli şagil tarafından rızaen ödenmeyen ecrimisil için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanması gerektiği de belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; bazı taşınmazların ihale yapılmaksızın ve kira sözleşmesi imzalanmaksızın fuzuli şagil tarafından ecrimisil bedeli ödenmek suretiyle kullanıldığı tespit edilmiştir. Belediyenin, fuzuli şagil durumundaki kişilerin işgaline izin vererek taşınmazlarını ecrimisil tahsili yöntemiyle idare etmesi 2886 sayılı Kanun'un hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda tespit edilen hususa ilişkin düzeltme işlemlerine başlanılacağı belirtilmiştir.

İdarenin taşınmazlarını mevzuata uygun ihale yöntemiyle kiraya vermesi gerekmektedir.

BULGU 7: Yat Limanı ve Kamu İdaresine Ait Kafeteryanın İşletme Haklarının İhaleye Çıkılmadan Doğrudan Belediye Şirketine Verilmesi

Kamu İdaresi tasarrufunda bulunan yanaşma yeri ve kafeteryanın işletme haklarının ihaleye çıkılmadan doğrudan protokol yapılarak İdarenin, sermayesinin tamamına sahip olduğu şirkete verildiği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "İlkeler" başlıklı 2'nci maddesinde; bu Kanun'un yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanmasının esas olacağı hükmü yer almaktadır.

Kanun'un 35'inci maddesinde ihale usulleri sayılmış, 36'ncı maddesinde ise; Kanun'un 1'inci maddesinde yazılı işlere ilişkin ihalelerde, tekliflerin gizli olarak verilmesini sağlayan kapalı teklif usulünün esas olduğu belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden; ihalede açıklık ve rekabetin sağlanmasının, Kanun'un temel ilke ve prensiplerinden olduğu ve bu ilke ve prensibin gereği olarak, Kanun'un 36'ncı maddesi hükmünde yer alan kapalı teklif usulünün esas usul, diğer usullerin ise belirli şartlar dâhilinde uygulanacak istisnai usuller mahiyetinde olduğu anlaşılmaktadır.

Yine 2886 sayılı Kanun'un üçüncü kısmında ihaleye tabi olmayan işlemler sayılmıştır. Bu işlemler arasında sayılmayan tüm işlemler için ihaleye çıkılması gerekmektedir. İdarenin tasarrufunda bulunan taşınmazların işletme haklarının kiraya verilmesi ihaleye tabi olmayan işlemler arasında sayılmamıştır. Dolayısıyla belediyelere ait taşınmazların işletme haklarının ihale yoluyla kiraya verilmesi gerekmektedir.

İdarenin ihale yoluna başvurmadan; tasarrufunda bulunan yat yanaşma yerinin işletme hakkını 08.02.2000 tarihinde imzalanan protokol ile taraflardan birinin diğerine fesih ihbarında bulunmadığı sürece süresiz olarak ve kafeteryanın işletme hakkını ise Başkanlık oluru ile doğrudan sermayesinin tamamına sahip olduğu Kamu İdaresi Şirketine kiraya verdiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda tespit edilen hususa ilişkin düzeltme işlemlerine başlanılacağı belirtilmiştir.

İdare tarafından söz konusu taşınmazların işletme haklarının kiraya verilirken 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda belirlenen esas usul olan kapalı teklif usulü ile ihaleye çıkılması gerekmektedir.

BULGU 8: Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla Alımların Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi

Kamu İdaresi tarafından mal ve hizmet alımlarının parasal limitlerin altında kalmak amacıyla kısımlara bölüdüğü bu suretle alımların, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen ihale usulleri yerine doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; idarelerin bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu ifade edilmiştir.

Diğer yandan Kanun'un "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yapılacak alımlar için parasal limitler öngörülmüş olup 25.01.2023 tarih ve 32084 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2023/1 No.lu Kamu İhale Tebliği'ne göre bu limit, büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idareler için 431.810,00 TL olarak belirlenmiştir.

22.08.2009 tarih ve 27327 sayılı Resmi Gazete ile yürürlüğe giren Kamu İhale Genel Tebliği'nin "4734 Sayılı Kanunun 22'nci Maddesinin (d) Bendi Gereğince İhtiyaçların Temini" başlıklı 22.5'inci maddesine göre de; belirlenen parasal limitlere bağlı olarak yapılacak ihtiyaç teminlerinde, piyasada yapılan fiyat araştırması sonucunda öngörülen parasal limitin aşılacağı tespit edilmesi halinde, ihtiyacın Kanun'un ilgili hükümlerine göre ihale yoluyla temin edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, 4734 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temininin gereken ihtiyaçların, Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle, anılan madde hükmüne göre temini, Kamu İhale Kanunu'nun temel ilkelerine aykırılık teşkil edeceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, İdarenin aynı kapsam ve çerçevedeki işlerini ihale yöntemini tercih etmeyip, 2023 yılı doğrudan temin üst sınırı olarak belirlenen 431.810,00 TL tutarındaki parasal limitin altında kalacak şekilde kısımlara bölerek doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirdiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; Fen İşleri Müdürlüğü tarafından 2023 yılında 371 adet yapım, mal ve hizmet alımı karşılığında 58.005.333,59 TL ödeme yapıldığını, aynı müdürlük tarafından yapılan doğrudan temin yöntemiyle yapılan satın alımların ortalama harcama değerinin 156.348,61 TL olduğunu, ayrıca 4734 sayılı Kanun'un "Açık ihale usulü" başlıklı 19'uncu maddesine göre 8 adet satın alım gerçekleştirdiklerini, bazı satın alımların pratikte açık ihale usulü ile gerçekleştirilmesinin mümkün olmamasından dolayı aynı Kanun'da yer alan doğrudan temin yöntemini kullandıklarını belirtmişlerdir.

Her ne kadar Kamu İdaresi cevabında bulguda yer alan tespitlere katılmadığını ifade etse de; yapılan incelemeler sonucunda aynı mahiyette olan birden fazla yapım işinin aynı firmadan parçalar halinde 4734 sayılı Kanun'un "Doğrudan temin" başlıklı 22'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre satın alındığı tespit edilmiştir. Kamu İdaresinin yapım işlerini 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Açık ihale usulü" başlıklı 19'uncu maddesine uygun olarak yapması gerekmektedir. Yapılan açıklamalar bulgu konusu tespitler için geçerli değildir.

Kamu ihale mevzuatının temel ilkelerinden olan rekabet ve ihtiyaçların uygun şartlarla karşılanmasını teminen mal ve hizmet alımlarının, parasal limitlerin altında kalmak amacıyla kısımlara bölünmemesi, parasal limitin aşılabacağı tespit edilmesi halinde söz konusu alımların ihale suretiyle gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Pazar Yeri Tahsis Ücretinin Tahsilatında Mevzuatta Öngörülmeyen Uygulamaların Yapılması

İdarenin pazar yerleriyle ilgili ücret tarifelerini mevzuat hükümlerine uygun olarak belirlemediği görülmüştür.

28351 sayılı ve 12.07.2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik'in "Satış Yerlerinin İşletilmesi" başlıklı üçüncü bölümünün 11'inci maddesine göre; semt ve üretici pazarlarındaki satış yerlerinin tahsis yoluyla işletileceği, kapalı pazar yerlerindeki satış yerleri ile diğer yerlerin, belirli süreli sınırlı aynı hak tesisi yöntemi kullanılarak kiralama yoluyla da işletilebileceği, tesis edilen sınırlı aynı hakkın

tapu kütüğüne tescil edileceği ve süresinin on yılı geçemeyeceği, satış yerlerinin işletilmesine yönelik işlemlerin, belediye encümeni kararı ile yapılacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre semt ve üretici pazarlarındaki satış yerlerinin tahsis yoluyla işletileceği, kapalı pazar yerlerindeki satış yerleri ile diğer yerlerin belirli süreli sınırlı aynı hak tesisi yöntemi kullanılarak kiralama suretiyle işletilebileceği açıktır.

Yapılan incelemelerde, idarenin pazar yerlerindeki satış yerleriyle ilgili tahsis işlemlerini mevzuata uygun olarak gerçekleştirmediği, bunun yerine kart uygulaması ve günlük temizlik ücreti ile bu yerleri işlettiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda tespit edilen hususa ilişkin düzeltme işlemlerine 2024 yılında başlanıldığı belirtilmiştir.

İdarenin pazar yerlerindeki satış yerlerinin işlettirilmesi işlemlerini mevzuat hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Belediyeye Ait Yat Limanı ve Kafeteryanın İşletme Haklarının İhaleye Çıkılmadan Doğrudan Belediye Şirketine Verilmesi	2021	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa bulgu olarak raporda yer verilmiştir.
Taşınmazların Ecrimisil Karşılığında Kullanılması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu hususa bulgu olarak raporda yer verilmiştir.
Belediye Alacaklarına Karşılık Haczedilen Varlıklara İlişkin Mevzuatta Öngörülen Satış İşleminin Gerçekleştirilmemesi	2021	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa bulgu olarak raporda yer verilmiştir.
Belediye Tarafından Ruhsat Verilmeyen Meslek Gruplarının Çevre Temizlik Vergisi ve Emlak Vergisi Mükellefiyet İşlemlerinin Etkin Şekilde Yürütülmemesi	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu hususa bulgu olarak raporda yer verilmiştir.
Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa bulgu

			olarak raporda yer verilmiştir.
İhtiyaçların Parçalara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemi İle Alınması	2021	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa bulgu olarak raporda yer verilmiştir.